

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНІ ІНВЕСТОРИ У ВИРШЕННІ ПРОБЛЕМ ФІНАНСУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Лапко О.О., д.е.н., проф.

*Університет банківської справи Національного банку України
(м. Київ, Україна)*

Стрімке зростання ринків капіталу, зростаюча орієнтація цих ринків на «зелені технології», запровадження нових сучасних фінансових інструментів, а також виникнення фондів стимулювання сталого розвитку, які були започатковані у відповідь на економічний спад останніх років, відкривають широкі можливості для створення ефективної системи фінансування глобальної структурної трансформації економіки у напрямі сталого розвитку. Однак ці фінансові ресурси недостатньо великі, якщо порівнювати з необхідними потребами для якнайшвидшого реалізації стратегії сталого розвитку в глобальному масштабі. За даними МЕА, до 2020р. передбачається залучення інвестицій в розмірі 24 трлн дол США¹, і, крім того, для декорбонізації глобальної економіки упродовж 2012-2030рр. необхідні інвестиції близько 36-42 трлн дол. США, що складає приблизно 2 трлн дол США або 2 % глобального ВВП на рік. На сьогодні тільки 1 трлн дол США інвестується у відповідні програми щороку, що вимагає пошуку додаткових ресурсів у обсязі 1 трлн дол США на рік. У найближчій перспективі, тільки сектор виробництва енергії потребує інвестицій у 6,35 трлн дол (2010-2020рр.) для зменшення пов'язаної з виробництвом енергії емісії на 50 % у порівнянні з 2005р.

Для такого фінансування необхідні ресурси, зосереджені в управлінні довгостроковими інвесторами, насамперед державними фінансовими інститутами, банками розвитку, стабілізаційними та резервними фондами, а також пенсійними фондами та страховими компаніями, чії зобов'язання не обмежуються короткостроковими орієнтирами. Сектори фінансових і інвестиційних послуг контролюють трильйони доларів США, і мають стати джерелом фінансування програм із трансформації економіки за принципами сталого розвитку. Довгострокові інституціональні інвестори розглядають зменшення екологічних, соціальних і управлінських ризиків через створення «зелених» портфельів, інвестуючи кошти в підприємства екологічного профілю. Один з найбільших фондів суверенного добробуту у світі, Норвезький пенсійний фонд Глобал, інвестує кошти у 8400 компаній у світі, не управляючи компаніями, лише купуючи акції в розмірі до 1 % кількості акцій у вартісному вимірі. Як універсальний власник, фонд намагається бути

---

¹ See www.oecd.org/greengrowth and for example - OECD, (2012a - forthcoming), „Towards a Policy Framework Green Infrastructure Investment” or OECD, (2012b - forthcoming), „Defining and Measuring Institutional Investors’ Allocations to Green Investments”

впевненим, що якісне корпоративне управління, охорона довкілля і соціальні питання беруться до уваги суб'єктами інвестування. Свої опікунські обов'язки фонд розглядає через жорстке дотримання широко розповсюджених етичних цінностей.

У сфері захисту навколишнього середовища норвезьке міністерство фінансів започаткувало нову інвестиційну програму для Фонду, яка фокусується на можливостях інвестування і екологічні проекти. Однак на глобальному рівні необхідна поява нових механізмів фінансування «зелених» інвестиційних проектів.

Роль таких інституцій у підтримці трансформації в напрямку «зеленої» економіки може і надалі бути посилена. Наприклад, вони можуть прийняти за мету програму підтримки розвитку «зеленої» економіки і поєднати її із специфічним показником, таким як CO₂, зменшення шкідливих викидів, доступу до води і покращення санітарних умов, просування ідеї біорізноманіття, окрім ідеї зменшення бідності. Уряд Норвегії почав вивчати способи включення фактора зміни клімату як визначального при прийнятті інвестиційних рішень. На додаток уряд вирішив заснувати екологічну інвестиційну програму, спрямовану на розвиток чистої енергетики, поліпшення енергоефективності, зниження й утримання певного рівня парникових газів, так званих водних технологій, управління відходами й забрудненнями. Сьогодні близько 7 млрд норвезьких крон задіяні у екологічних інвестиційних програмах. Інвестиції в екологічні акції мають на меті фінансувати еко-спрямовані проекти ексклюзивно. До них в першу чергу належать Зелені бонди Всесвітнього банку (World Bank Green Bonds), які будуть розглядатися як постійно діюча частина оперативного менеджменту NBI. Екологічна програма інвестицій включає інвестиції в компанії, які розвивають технології чистої енергетики, а також водні технології. Крім того, Уряд Норвегії розглядає програму з просування ідей та принципів сталого розвитку на ринках, що розвиваються. Обидві ці програми розраховані сумарно на 20 млрд норвезьких крон. Останнє потенційно має практичне значення для вітчизняної економіки, оскільки екологічна ситуація України хвилює світову спільноту.

В разі прийняття Україною Стратегії сталого розвитку та розробки Програми такого розвитку, держава, а також її стратегічно важливі підприємства, які долучаються до реалізації програми, зможуть розраховувати на інвестиційну підтримку своїх проектів через ресурсну базу фондів суверенного добробуту – інвестиції, технології та їх науково-технічний супровід.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.) : у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 1. – С. 154-155.